

VALSTS FONDĒTO PENSIJU SHĒMAS LĪDZEKĻU
IEGULDĪJUMU PLĀNA

“AKTĪVAIS PLĀNS”
PROSPEKTS

Līdzekļu pārvaldītājs:

“CBL Asset Management” IPAS

Valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldīšanas

licences numurs: 06.03.09.098/284; izsniegšanas datums: 20.09.2002

Turētājbanka: AS “Citadele banka”

leguldījumu plāna prospekta pēdējie grozījumi:
Apstiprināti 09.01.2026., reģistrēti LB 05.02.2026.

Plāna prospektu un citu informāciju par leguldījumu plānu un Līdzekļu pārvaldītāju iespējams saņemt Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļās, AS “Citadele banka” Latvijas filiāles klientu apkalpošanas centros (<https://www.citadele.lv>), “CBL Asset Management” IPAS birojā Republikas laukumā 2a, Rīgā, LV-1010, Latvijā, darba dienās no plkst. 08:30 līdz 17:30, kā arī elektroniski tīmekļa vietnē <https://www.cblam.lv> un <https://www.manapensija.lv>.

SATURS

PLĀNA PROSPEKTĀ IZMANTOTO SAĪSINĀJUMU UN LIETOTO TERMINU SKAIDROJUMS	3
1. INFORMĀCIJA PAR IEGULDĪJUMU PLĀNA PĀRVALDI	5
1.1. LĪDZEKĻU PĀRVALDĪTĀJS	5
1.2. TURĒTĀJBANKA	5
1.3. IEGULDĪJUMU PLĀNA ZVĒRINĀTS REVIDENTS	7
2. INFORMĀCIJA PAR IEGULDĪJUMU PLĀNU	7
2.1. IEGULDĪJUMU PLĀNA MĒRĶA DALĪBNIEKA RAKSTUROJUMS	7
2.2. IEGULDĪJUMU PLĀNA RAKSTURĪGĀKĀS IEZĪMES	7
2.3. IEGULDĪJUMU PLĀNA IEGULDĪJUMU POLITIKA	8
2.3.1. <i>Finanšu instrumenti un valūtas</i>	8
2.3.2. <i>Ieguldījumu veidi un to maksimālais īpatsvars kopējos aktīvos</i>	9
2.3.3. <i>Ieguldījumu ģeogrāfiskie reģioni un nozares</i>	10
2.3.4. <i>Principi un kārtība, kādā slēdz darījumus ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem, kā arī slēgšanas ierobežojumi</i>	10
2.3.5. <i>Informācija par ieguldījumu plāna ilgtspējas aspektiem</i>	11
2.3.6. <i>Ieguldījumu plāna līdzekļu vērtības un plāna daļas vērtības noteikšanas metodes un kārtība</i>	11
2.3.7. <i>Ieguldījumu politikas neievērošanas sekas un kārtība, kādā novērtē un sedz radušos zaudējumus</i> ..	15
2.4. DARĪJUMU AR IEGULDĪJUMU PLĀNA LĪDZEKĻIEM UN IEGULDĪJUMU PLĀNA PĀRVALDĪŠANAS IZMAKSU PĀRVALDĪTĀJAM, TURĒTĀJBANKAI UN TREŠAJĀM PERSONĀM	16
2.5. IEGULDĪJUMU PLĀNA RISKI	17
2.6. IEGULDĪJUMU PLĀNA DALĪBNIEKA TIESĪBAS	19
2.7. INFORMĀCIJA PAR NODOKĻIEM UN NODEVĀM	19

PLĀNA PROSPEKTĀ IZMANTOTO SAĪSINĀJUMU UN LIETOTO TERMINU SKAIDROJUMS

Aģentūra

Valsts aģentūra "Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra", kas administrē valsts fondēto pensiju shēmu.

Aprēķinu diena

Diena, uz kuru nosaka ieguldījuma plāna līdzekļu vērtību un ieguldījumu plāna daļas vērtību.

Atvasinātie finanšu instrumenti

Finanšu instrumenti, kuru vērtība mainās atkarībā no noteiktās procentu likmes, vērtspapīru cenas, ārvalstu valūtas kursa, cenu vai likmju indeksa, kredītreitinga vai līdzīga mainīga lieluma pārmaiņām un kuru ietekmē viens vai vairāki finanšu riski, kas piemīt atvasinātā finanšu instrumenta pamatā esošajam primārajam finanšu instrumentam, tiek pārvesti starp darījumā iesaistītajām personām. Atvasinātā finanšu instrumenta iegūšanai nav nepieciešams sākotnējais ieguldījums vai ir nepieciešams neliels sākotnējais ieguldījums, salīdzinot ar citiem līgumiem, kas ir līdzīgā veidā atkarīgi no tirgus apstākļu pārmaiņām, turklāt ar līguma izpildi saistītie norēķini notiek nākotnē.

Ārvalsts – jebkura valsts, kas nav Latvijas Republika.

Dalībvalsts – Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomiskās zonas valsts.

ES – Eiropas Savienība

ETF atvērtam fondam pielīdzināma kopējo ieguldījumu uzņēmuma ieguldījumu apliecības (daļas), kuras tiek tirgotas regulētajā tirgū un fondu pārvaldošā sabiedrība veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka ieguldījumu apliecību tirgus cena būtiski neatšķiras no fonda daļas vērtības.

EUR – Euro, Eiropas Monetāras Savienības dalībvalstu naudas vienība.

Finanšu instrumenti

LV Finanšu instrumentu tirgus likumā noteikti finanšu instrumenti.

Ieguldījumu plāns (turpmāk arī - Plāns)

Sistematizēto noteikumu kopums, saskaņā ar kuru "CBL Asset Management" IPAS veic Valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu ieguldīšanu, "AKTĪVAIS PLĀNS".

Ieguldījumu plāna dalībnieki

Personas, kas piedalās Plānā, kura līdzekļu pārvaldītājs ir "CBL Asset Management" IPAS.

Ieguldījumu plāna līdzekļi

Shēmas līdzekļu daļa, kas tiek pārvaldīta saskaņā ar ieguldījumu plānu.

Ieguldījumu plāna līdzekļu vērtība – ieguldījumu plāna aktīvu vērtības un saistību vērtības starpība.

Ieguldījumu plāna daļa

Ieguldījumu plāna līdzekļu uzskaites vienība, kas tiek izmantota ieguldījumu plāna līdzekļu uzskaitē un darījumos ar šiem līdzekļiem.

Ieguldījumu plāna prospekts

Dokuments, kurā ir detalizēta informācija par ieguldījumu plānu un tā darbību.

Kapitāla vērtspapīri

Finanšu instrumenti, kas apliecina līdzdalību emitenta kapitālā (piem., akcijas).

Latvijas Banka

Pilntiesīga autonoma valsts iestāde, kas atbilstoši savam darbības mērķim un uzdevumiem regulē un pārrauga finanšu un kapitāla tirgu un tā dalībnieku darbību. Latvijas Banka patstāvīgi pieņem lēmumus savas kompetences ietvaros, veic tai ar LV tiesību aktiem noteiktos uzdevumus un atbild par to izpildi.

Līdzekļu pārvaldītājs un/vai Sabiedrība

"CBL Asset Management" IPAS, kuras darbības veidi ir ieguldījumu fondu pārvalde un ieguldītāju finanšu instrumentu individuāla pārvaldīšana, t.sk. pensiju fondu līdzekļu pārvaldīšana. Līdzekļu pārvaldītājs savā vārdā uz shēmas dalībnieku rēķina rīkojas ar ieguldījumu plāna līdzekļiem un no tās izrietošajām tiesībām, ieguldot ieguldījumu plāna līdzekļus atļautos ieguldījumu objektos, ievērojot riska samazināšanas principu.

LV - Latvijas Republika.

Naudas tirgus instrumenti

Likvīdas īstermiņa parādsaistības, kuras var precīzi novērtēt jebkurā laikā (parādzīmes, noguldījumu sertifikāti, komercpapīri u.tml.) un kuras parasti tirgo naudas tirgū.

Normatīvie akti

Valsts fondēto pensiju likums, ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likums, Latvijas Bankas noteikumi un citi Latvijas Republikas normatīvie akti, kas regulē valsts fondēto pensiju shēmas darbību.

OECD Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija.

Parāda vērtspapīri

Vērtspapīri, kas apliecina emitenta saistības pret vērtspapīru turētāju (piem., obligācijas, parādzīmes u.tml.).

Pārvaldīšanas līgums

Valsts aģentūru "Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra" no vienas puses un "CBL Asset Management" IPAS no otras puses noslēgts līgums par valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldīšanu.

Publiski pieejama informācija

Detalizēta informācija par Plānu, Līdzekļu pārvaldītāju un Turētājbanku, kura saskaņā ar LV normatīvajiem aktiem ir pieejama visiem shēmas dalībniekiem.

Regulēts tirgus

Daudzpusēja sistēma, kuru organizē vai pārvalda regulētā tirgus organizētājs un kurā atbilstoši daudzpusējas sistēmas noteikumiem, ievērojot līdzvērtīgus nosacījumus, apvieno vairāku trešo personu pirkšanas un pārdošanas intereses attiecībā uz finanšu instrumentiem vai veicina šādu interešu apvienošanu tā, ka rezultātā tiek noslēgts darījums attiecībā uz finanšu instrumentiem, kurus atļauts tirgot saskaņā ar daudzpusējas sistēmas noteikumiem, un kurai ir atļauts darboties, un kura pastāvīgi darbojas atbilstoši Finanšu instrumentu tirgus likuma nosacījumiem.

Starpnieks – juridiskas personas, t.sk. brokeru sabiedrības, depozitāriji, bankas un citas personas, kas veic darījumus ar finanšu instrumentiem un kurus piesaista Līdzekļu pārvaldītājs, veicot Plāna pārvaldīšanu, vai Turētājbanka Plāna aktīvu turēšanai un/vai Līdzekļu pārvaldītāja rīkojumu par darījumiem ar Plāna aktīviem izpildei. Par Starpnieku nav uzskatāms FI emitents, tā pārstāvis vai aģents.

Tirdzniecības vieta – regulētais tirgus, daudzpusējā tirdzniecības sistēma vai organizētā tirdzniecības sistēma.

Turētājbanka

Persona, kura tur Plāna aktīvus, veic to uzskaiti, apkalpo darījumus ar Plāna līdzekļiem un veic citus LV Normatīvajos aktos un Turētājbankas līgumā noteiktos pienākumus.

Turētājbankas līgums

Rakstveidā noslēgts līgums starp Līdzekļu pārvaldītāju un Turētājbanku, saskaņā ar kuru Turētājbanka apņemas turēt Plāna mantu, veikt citus LV tiesību aktos un Turētājbankas līgumā noteiktus pienākumus.

1. INFORMĀCIJA PAR IEGULDĪJUMU PLĀNA PĀRVALDI

1.1. Līdzekļu pārvaldītājs

“CBL Asset Management” IPAS

Juridiskā adrese: Republika laukums 2a, Rīga, Latvija, LV-1010.

Plāna pārvaldnieki:

Zigurds Vaikulis

Reinis Gerasimovs

Ar līdzekļu pārvaldīšanu saistīto pakalpojumu un funkciju nodošana un deleģēšana trešajām personām

Līdzekļu pārvaldītājs var nodot atsevišķas ar līdzekļu pārvaldīšanu saistītās funkcijas trešajām personām ar atbilstošu kvalifikāciju un pieredzi, t.sk. Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā deleģēt trešajām personām ar līdzekļu pārvaldīšanu saistītos pakalpojumus un ārpakalpojumus. Ar Plāna līdzekļu pārvaldīšanu saistīto funkciju nodošana neatbrīvo Līdzekļu pārvaldītāju no Normatīvajos aktos tam paredzētās atbildības.

Līdzekļu pārvaldītājs ir noslēdzis šādus pakalpojumu līgumus ar trešām personām, kas nodrošina Līdzekļu pārvaldītājam atsevišķus pakalpojumus, kas ir saistīti ar fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldīšanu, tajā skaitā:

- 1) AS „Citadele banka” sniedz Līdzekļu pārvaldītājam šādus pakalpojumus:
 - Administratīvās vadības un konsultāciju pakalpojumu, t.sk. iekšējā audita, personāla pārvaldības un drošības pakalpojumus;
 - Mārketinga pakalpojumu;
 - Informācijas sistēmu pārvaldības un attīstīšanas pakalpojumus.
- 2) SIA “DIVI grupa” sniedz Līdzekļu pārvaldītājam informācijas sistēmu uzturēšanas un attīstīšanas pakalpojumu.
- 3) SIA “Telemarket” sniedz Līdzekļu pārvaldītājam mārketinga pakalpojumu.
- 4) VAS “Latvijas pasts” sniedz Līdzekļu pārvaldītājam mārketinga pakalpojumu.

Par atsevišķa pakalpojuma vai ārpakalpojuma plānoto deleģēšanu Līdzekļu pārvaldītājs sniedz informāciju šajā Prospektā, un

- Plāna līdzekļu ieguldījumu pārvaldīšanas deleģēšanas gadījumā – Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā iepriekš saņem tam attiecīgu Latvijas Bankas atļauju;
- Plāna administratīvās vadības un mārketinga deleģēšanas gadījumā – 5 darba dienu laikā pēc attiecīgā deleģēšanas līguma noslēgšanas informē par to Latvijas Banku,

kā arī Līdzekļu pārvaldītājs nodrošina, ka ne vēlāk kā 10 dienas pirms tam, kad deleģēto pakalpojumu vai ārpakalpojumu uzsāk sniegt cita persona, Plāna dalībnieki par to tiek informēti Līdzekļu pārvaldītāja mājaslapā Internetā www.cblam.lv.

1.2. Turētājbanka

Nosaukums: AS “Citadele banka”

Turētājbankas tiesības

Turētājbanka rīkojas neatkarīgi no Līdzekļu pārvaldītāja un vienīgi Plāna dalībnieku interesēs, atbilstoši LV Normatīvajiem aktiem, Turētājbankas līgumam un Plāna prospektam.

Turētājbankai ir tiesības uz atlīdzību par Turētājbankas līgumā noteikto pakalpojumu sniegšanu.

Turētājbanka nodrošinot Plāna mantā ietilpstošo finanšu instrumentu un naudas līdzekļu turēšanu pie Starpnieka Ārvalstī, ir tiesīga noslēgt ar šādiem Starpniekiem līgumus ar nosacījumu, ka Turētājbanka ir paziņojusi attiecīgajam Starpniekam, ka attiecīgajā kontā tiek turēti Turētājbankas klientiem (t.sk. Plānam) piederošie finanšu instrumenti.

Ja Turētājbanka finanšu instrumentu turēšanai izmanto Starpniekus, tad, ņemot vērā attiecīgās Ārvalsts īpašumtiesību un to uzskaiti regulējošo tiesību aktu īpatnības, īpašumtiesības uz finanšu instrumentiem var tikt reģistrētas uz Turētājbankas, Starpnieka, Līdzekļu pārvaldītāja vai trešās personas, t.sk. uz Starpnieka piesaistītās trešās personas vārda. Savā uzskaitē Turētājbanka uzskaita Līdzekļu pārvaldītāja/Plāna īpašumtiesības uz šādiem finanšu instrumentiem saskaņā ar LV tiesību aktiem.

Aktuāls Turētājbankas Starpnieku saraksts, pie kuriem Turētājbanka tur Plāna aktīvus, kā arī cita ar to saistīta informācija pieejama pēc Plāna pieprasījuma Turētājbankā.

Plāna pārvaldes tiesību pāreja Turētājbankai

Ja Līdzekļu pārvaldītāja tiesības pārvaldīt Plāna līdzekļus izbeidzas un Normatīvajos aktos nav noteikts citādi, tiesības pārvaldīt Plānu pāriet Turētājbankai līdz brīdim, kad Turētājbanka saņem Aģentūras rīkojumu par pārvaldīšanas tiesību nodošanu citam līdzekļu pārvaldītājam.

Turētājbankai, kurai ir pārgājušas leguldījumu plāna pārvaldīšanas tiesības, ir visas Līdzekļu pārvaldītāja tiesības.

Turētājbankas pienākumi

Turētājbanka glabā Plāna līdzekļus saskaņā ar LV Normatīvajiem aktiem un Turētājbankas līgumu.

Turētājbanka seko, lai Plāna līdzekļu vērtība un Plāna daļas vērtība tiktu aprēķināta saskaņā ar LV Normatīvajiem aktiem un Plāna prospektu.

Turētājbanka sadarbojas ar Aģentūru un tās ieceltiem zvērinātiem revidentiem, kā arī nodrošina tiem pieeju visiem dokumentiem par Plāna līdzekļu pārvaldīšanu, kas ir Turētājbankas rīcībā, LV Normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā.

Turētājbanka pēc Aģentūras pieprasījuma izsniedz izrakstus no Plāna kontiem.

Turētājbanka izpilda Līdzekļu pārvaldītāja vai tā pilnvaroto personu rīkojumus, ja tie nav pretrunā ar LV Normatīvajiem aktiem, Plāna prospektu un Turētājbankas līgumu.

Turētājbanka seko un pārbauda, lai Plāna ienākumi tiktu izlietoti saskaņā ar Plāna prospektu, ievērojot LV Normatīvos aktus.

Turētājbanka seko, lai pienācīgi tiktu veikti darījumi ar Plāna līdzekļiem noteiktie maksājumi.

Turētājbanka nekavējoties, ne vēlāk kā nākamajā dienā, rakstiski ziņo Aģentūrai, Latvijas Bankai un Līdzekļu pārvaldītāja padomei par Turētājbankas konstatēto Līdzekļu pārvaldītāja rīcību, ar kuru pārkāptas normatīvo aktu prasības shēmas līdzekļu pārvaldīšanas jomā vai kas ir pretrunā ar noslēgtā Turētājbankas līguma un Plāna prospekta noteikumiem.

Turētājbanka Normatīvajos aktos noteiktajā gadījumā, kad Ārvalsts tiesību akti paredz atsevišķu finanšu instrumentu turēšanu tikai pie šajā Ārvalstī reģistrēta Starpnieka, ievērojot Normatīvajos noteikto kārtību, ir tiesīga turēt Plāna mantā ietilpstošos finanšu instrumentus pie tāda Ārvalsts Starpnieka, uz kuru neattiecas LV noteiktajām uzraudzības prasībām līdzvērtīgas darbību regulējošās prasības un to uzraudzība un kas nav pakļauts ikgadējai obligātai zvērināta revidenta revīzijai, kas paredz atzinuma par finanšu instrumentu esību saņemšanu. Šādā gadījumā informācija par finanšu instrumentu turēšanu pie šāda Ārvalsts Starpnieka, šādas turēšanas pamatojumu un ar to saistītajiem riskiem tiek izvietota tīmekļa vietnē: <https://www.cblam.lv/lv/pension-plans/>, kā arī pieejama pēc pieprasījuma Turētājbankā. Turētājbanka ir tiesīga turēt Plāna mantā ietilpstošos finanšu instrumentus pie šāda Ārvalsts Starpnieka tik ilgi, līdz Ārvalstī tiek reģistrēts Normatīvajos aktos izvirzītajām prasībām atbilstošs Starpnieks.

Nodrošinot Plāna mantas turēšanu, kā arī veicot citus Turētājbankas pienākumus, var rasties interešu konflikti. Turētājbanka, balstoties uz Normatīvajiem aktiem un tās interešu konfliktu novēršanas procedūrām, analizē iespējamus interešu konfliktus, kas var rasties, sniedzot Turētājbankas pakalpojumus Plānam.

Turētājbanka un Līdzekļu pārvaldītājs ietilpst vienā konsolidācijas grupā un tādēļ interešu konflikti var rasties starp Plānu un Turētājbanku. Ņemot vērā Turētājbankas darbības profilu, tā var sniegt arī citus pakalpojumus Sabiedrībai un/vai Plānam, kā rezultātā interešu konflikti var rasties starp AS “Citadele

banka” struktūrvienībām, kas nodrošina dažādu pakalpojumu sniegšanu. Turētājbanka sniedz turēšanas pakalpojumus arī citiem klientiem, tādēļ interešu konflikti var rasties starp Plānu un citiem Turētājbankas klientiem. Interešu konflikti var rasties arī saistībā ar Turētājbankas pienākumu nodošanu citām personām, piemēram, kad pienākumi tiek nodoti personai, kas ar Turētājbanku ietilpst vienā grupā.

Turētājbanka atbilstoši Normatīvo aktu prasībām ir izstrādājusi iekšējās procedūras, lai pienācīgi identificētu, pārvaldītu un pārraudzītu iespējamus interešu konfliktus, kā arī ir funkcionāli un hierarhiski nošķīrusi no Turētājbankas pienākumiem citus pienākumus, kas rada iespējamus interešu konfliktus. Papildus tam Turētājbankas un Līdzekļu pārvaldītāja vadības struktūras ir izveidotas tādā veidā, lai ļautu Līdzekļu pārvaldītājam un Turētājbankai darboties neatkarīgi un pildītu savus pienākumus Plāna un tā ieguldītāju interesēs.

Aktuāla informācija par iespējamiem interešu konfliktiem, kas saistīti ar Turētājbankas pienākumu izpildi, pieejama pēc Plāna pieprasījuma Turētājbankā.

Turētājbankas atbildība

Turētājbanka pilnā apmērā atbild Plānam, tā dalībniekiem un Līdzekļu pārvaldītājam par zaudējumiem, kas nodarīti, ja Turētājbanka ar nolūku pārkāpusi likumu vai turētājbankas līgumu vai nolaidīgi veikusi savus pienākumus. Normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā Turētājbanka atbild Plānam un tā ieguldītājiem par to finanšu instrumentu zudumu, kuri turēti pie Turētājbankas vai trešās personas.

Ja Turētājbanka devusi piekrišanu darījumam, kas neatbilst Plāna prospektam, LV Normatīvo aktu prasībām, vai nav iesniegusi pretenziju par šo nosacījumu pārkāpumu, Turētājbanka un Līdzekļu pārvaldītājs ir solidāri atbildīgi par Plānam nodarītajiem zaudējumiem.

Turētājbanka nav atbildīga par zaudējumiem, kas var rasties sakarā ar attiecīgās valsts tiesību aktu par maksātspēju piemērošanu, tiesību aktu par finanšu instrumentu apgrozības, maksājumu operāciju, finanšu instrumentu, naudas līdzekļu pārvedumu operāciju, valūtas konvertāciju ierobežojumu piemērošanu, par īpaša režīma vai ierobežojumu ieviešanu.

Turētājbankas turējumā nodoto Plāna aktīvu turēšana pie trešajām personām neatbrīvo Turētājbanku no LV Normatīvajos aktos un Turētājbankas līgumā paredzētās atbildības.

1.3. Ieguldījumu plāna zvērināts revidents

Zvērināta revidenta nosaukums: “KPMG Baltics” SIA

Reģistrācijas numurs: 40003235171

Licences: Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas licence revīzijas pakalpojumu sniegšanai Nr. 55.

2. Informācija par ieguldījumu plānu

2.1. Ieguldījumu plāna mērķa dalībnieka raksturojums

Šis ieguldījumu plāns ir piemērotāks dalībniekiem vecumā no 51 līdz 60 gadiem, t.i. dalībniekiem, kuriem līdz pensijai ir 5 – 14 gadi. Izvēloties šo plānu, dalībnieks iegūst aktīvi pārvaldītu, sabalansētu, vidēja riska un potenciāli vidēja ienesīguma ieguldījumu stratēģijai atbilstošu ieguldījumu. Plāna portfelis ir sadalīts starp obligācijām un akcijām aptuveni līdzīgās daļās.

2.2. Ieguldījumu plāna raksturīgākās iezīmes

Plāna mērķis ir ilgtermiņa kapitāla pieaugums ar vidēju riska un potenciālā ienesīguma līmeni, veicot globāla mēroga ieguldījumus akciju un obligāciju tirgos, kā arī iespējkapitāla tirgū un alternatīvo ieguldījumu fondos.

Plāns tiek pārvaldīts, izmantojot aktīvu ieguldījumu stratēģiju. Pārvaldnieks veic atsevišķu emitentu vērtspapīru, aktīvi pārvaldītu ieguldījumu fondu un alternatīvo fondu analīzi, atlasī un iekļaušanu portfeli. Pārvaldnieks var mainīt ieguldījumu ģeogrāfiju un līdzekļu sadalījumu starp akciju un obligāciju tirgiem atkarībā no tirgus apstākļiem un prognozētajām tendencēm.

Aktīvas stratēģijas mērķis ir plāna dalībniekiem ilgtermiņā nodrošināt papildus ienesīgumu virs atbilstošiem atskaites indeksiem, nepalielinot ar pārvaldīšanu saistītās izmaksas.

2.3. Ieguldījumu plāna ieguldījumu politika

Plāna stratēģija ir ar vidēju risku un potenciāli vidēju ienesīgumu, jo tiek līdzīgās daļās balansēti augstāka riska un zemāka riska ieguldījumi. Ieguldījumi akcijās, akciju fondos, kā arī iespējkapitāla un alternatīvo ieguldījumu fondos var veidot līdz 50% no ieguldījumu plāna aktīviem. Pārējie līdzekļi tiek ieguldīti parāda vērtspapīros un to fondos, kā arī banku noguldījumos.

Plāna ieguldījumi ir globāla mēroga un diversificēti starp ieguldījumiem akciju un obligāciju tirgos, dažādās valstīs un nozarēs.

Diversifikācijas mērķis ir paaugstināt ieguldījumu drošību un aizsardzību pret specifisku faktoru izraisītām vērtības svārstībām, kādas raksturīgas koncentrētiem ieguldījumiem tikai vienas aktīvu klases, valsts vai nozares vērtspapīros.

2.3.1. Finanšu instrumenti un valūtas

Ieguldījumu plāna līdzekļi var tikt ieguldīti šādos finanšu instrumentos, ievērojot Valsts fondēto pensiju likuma 12. pantā noteiktos ierobežojumus:

- 1) valsts un starptautisko finanšu institūciju emitētajos vai garantētajos vērtspapīros vai naudas tirgus instrumentos, ja šos vērtspapīrus vai naudas tirgus instrumentus ir emitējusi vai garantējusi:
 - (a) Latvija vai cita Dalībvalsts;
 - (b) OECD dalībvalsts, kuras ilgtermiņa kredītreitings ārvalstu valūtā pēc starptautisko reitinga aģentūru vērtējuma datiem atbilst investīciju kategorijai;
 - (c) starptautiska Finanšu institūcija, kuras locekle ir viena vai vairākas Dalībvalstis;
- 2) valsts un starptautisko finanšu institūciju emitētos vai garantētos vērtspapīros vai naudas tirgus instrumentos, kuri neatbilst 2.3.1.punkta 1) apakšpunkta prasībām, bet tiek tirgoti Dalībvalstī reģistrētā tirdzniecības vietā Finanšu instrumentu tirgus likuma izpratnē vai kuri netiek tirgoti Dalībvalstī reģistrētā tirdzniecības vietā, bet kuru ilgtermiņa kredītreitings ārvalstu valūtā pēc starptautisko reitinga aģentūru vērtējuma datiem atbilst investīciju kategorijai un kuru emisijas prospektā ir noteikts, ka tie tiks tajā iekļauti gada laikā no dienas, kad sāka parakstīšanās attiecīgo instrumentu saņemšanai;
- 3) pašvaldību emitētos vai garantētos vērtspapīros vai naudas tirgus instrumentos, ja:
 - (a) šos vērtspapīrus vai naudas tirgus instrumentus ir emitējusi vai garantējusi Latvijas, citas Dalībvalsts vai OECD dalībvalsts pašvaldība,
 - (b) šie vērtspapīri vai naudas tirgus instrumenti atbilst 2.3.1.punkta 4) apakšpunkta prasībām.
- 4) komercsabiedrību akcijās un citos kapitāla vērtspapīros vai komercsabiedrību parāda vērtspapīros, ja šie vērtspapīri:
 - (a) ir iekļauti Latvijā vai citā Dalībvalstī reģistrētā regulētajā tirgū vai tiek tirgoti citā Dalībvalsts Tirdzniecības vietā,
 - (b) ir iekļauti OECD dalībvalstī reģistrētas fondu biržas oficiālajā vai tam pielīdzināmā sarakstā un minētā fondu birža ir Pasaules biržu federācijas pilntiesīga locekle,
 - (c) nav iekļauti (a) vai (b) apakšpunktā minētajā Tirdzniecības vietā, bet vērtspapīru emisijas noteikumos ir paredzēts, ka vērtspapīri tajā tiks iekļauti gada laikā no dienas, kad sāka parakstīšanās šo vērtspapīru saņemšanai. Ja minētie vērtspapīri gada laikā no dienas, kad sāka parakstīšanās to saņemšanai, netiek iekļauti (a) vai (b) apakšpunktā minētajā Tirdzniecības vietā, fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītāja pienākums ir atpirkt šos vērtspapīrus par cenu, kas atbilst to iegādes vērtībai;
 - (d) ir komercsabiedrību parāda vērtspapīri, kuri neatbilst šī punkta (a), (b) vai (c) apakšpunktā noteiktajām prasībām, bet citi šo emitentu vērtspapīri ir iekļauti šā punkta (a) vai (b) apakšpunktā minētajā Tirdzniecības vietā.
- 5) noguldījumos kredītiestādē, kura ir saņēmusi licenci kredītiestādes darbībai un kurai ir atļauts sniegt finanšu pakalpojumus Latvijā vai citā Dalībvalstī;
- 6) Latvijā vai citā Dalībvalstī reģistrētajos ieguldījumu fondos ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likuma izpratnē, t.sk. ETF;
- 7) Latvijā vai citā Dalībvalstī reģistrētajos alternatīvo ieguldījumu fondos Alternatīvo ieguldījumu fondu un to pārvaldnieku likuma izpratnē;
- 8) atvasinātos finanšu instrumentos, ja:

- (a) šie atvasinātie finanšu instrumenti tiek tirgoti Dalībvalstī reģistrētā Tirdzniecības vietā vai OECD dalībvalstī reģistrētas fondu biržas oficiālajā vai tam pielīdzināmā sarakstā un minētā fondu birža ir Pasaules fondu biržu federācijas pilntiesīga locekle;
 - (b) atvasinātajā finanšu instrumentā ietvertās saistības ir uzņēmusies kredītiestāde, kura ir saņēmusi licenci kredītiestādes darbībai un kurai ir atļauts sniegt finanšu pakalpojumus Latvijā vai citā Dalībvalstī.
- 9) Iespējamā tirgū – tirgū, kas piedāvā kapitālu Latvijā vai citā Dalībvalstī reģistrēto komercsabiedrību finansēšanai to attīstības stadijā;
- 10) Plāna pārvaldnieks ir tiesīgs daļu no Plāna aktīviem turēt naudas līdzekļu veidā.

Plāna bāzes valūta ir eiro, pamatā ieguldījumi tiek veikti finanšu instrumentos eiro valūtā. Līdz 25% no līdzekļiem var ieguldīt arī no eiro atšķirīgās valūtās (piemēram, vērtspapīros ASV dolāros) – gan diversifikācijas, gan papildus ienesīguma gūšanas nolūkos.

Līdzekļu pārvaldītājs iegulda Plāna līdzekļus galvenokārt likvīdos aktīvos, t.sk. tur naudas līdzekļu norēķinu kontos tādā apjomā, kādā tas nepieciešams Plāna darbībai un likviditātes uzturēšanai. Daļa Plāna līdzekļu var tikt ieguldīti arī nelikvīdos aktīvos tādus kā iespējamā, alternatīvo ieguldījumu, privātā kapitāla, infrastruktūras un nekustamā īpašuma fondi, ievērojot noteikto ieguldījumu maksimālo apjomu. Līdzekļu pārvaldītājs uztur tādu Plāna ieguldījumu struktūru, kas ir likvīda un nodrošina iespēju savlaicīgi un bez būtiskiem zaudējumiem realizēt Plāna aktīvus, līdz ar to Līdzekļu pārvaldītājs nenosaka minimālo vai maksimālo ieguldījumu īpatsvaru ieguldījumiem nelikvīdos aktīvos vai mērķa īpatsvaru naudas līdzekļiem norēķinu kontos.

2.3.2. Ieguldījumu veidi un to maksimālais īpatsvars kopējos aktīvos

		Pārvaldītāja paredzētais minimālais – maksimālais īpatsvars (%)	Mērķa īpatsvars (%)
1	Kapitāla vērtspapīri vai tiem pielīdzināmi finanšu instrumenti (kapitāla vērtspapīri), t.sk.:	0-50	40
	Ieguldījumi akcijās un tiem pielīdzināmos finanšu instrumentos	0-50	nav
	Kapitāla vērtspapīri ar ieguldījumu fondu starpniecību	0-50	nav
	Ieguldījumi iespējamā	0-10	nav
	Kapitāla vērtspapīri ar alternatīvo* ieguldījumu fondu** (arī privātā kapitāla) starpniecību	0-10	nav
	*Ieguldījumi alternatīvo ieguldījumu fondos, kuru ieguldījumu stratēģija paredz veikt ieguldījumus kapitāla vērtspapīros vai citos riska ziņā tiem pielīdzināmos finanšu instrumentos (turpmāk – kapitāla vērtspapīri), tai skaitā riska ieguldījumu fondos, privātā kapitāla fondos, nekustamā īpašuma fondos, ja sviras finansējums pārsniedz 50 procentus no to neto aktīvu vērtības		
	**Privātā kapitāla fondi Infrastruktūras fondi Nekustamā īpašuma fondi		
2	Parāda vērtspapīri un citi ieguldījumi, t.sk.:	0-100	60
	Parāda vērtspapīri un tiem pielīdzināmie finanšu instrumenti	0-100	nav
	Parāda vērtspapīri ar ieguldījumu fondu starpniecību	0-100	nav
	Parāda vērtspapīri un citi ieguldījumi ar alternatīvo* ieguldījumu fondu** starpniecību	0-10	nav
	*Ieguldījumi alternatīvo ieguldījumu fondos, kuru ieguldījumu stratēģija paredz veikt ieguldījumus parāda vērtspapīros vai citos riska ziņā tiem pielīdzināmos finanšu instrumentos (turpmāk – parāda vērtspapīri), tai skaitā nekustamā īpašuma fondos, ja sviras finansējums nepārsniedz 50 procentus no to neto aktīvu vērtības		
	** Privātā parāda fondi Fiksēta ienākuma vērtspapīru fondi Nekustamā īpašuma ar zemu sviras finansējumu fondi		
	Noguldījumi kredītiestādēs	0-100	2

Ieguldījuma valūtas un to maksimālais īpatsvars kopējos aktīvos

	Ieguldījumu valūtas	Maksimālais īpatsvars (%)
1	Eiro	100
2	ASV dolārs	25
3	Citas valūtas	0

2.3.3. Ieguldījumu ģeogrāfiskie reģioni un nozares

Plāna ieguldījumu portfelis ir diversificēts starp ieguldījumiem dažādās valstīs un reģionos un nozarēs ar mērķi nodrošināt lielāku ieguldījumu aizsardzību pret aktīvu vērtības svārstībām, salīdzinot ar ieguldījumiem tikai vienas valsts, reģiona vai nozares vērtspapīros. Līdzekļu pārvaldītājs nenosaka minimālo vai maksimālo ieguldījumu īpatsvaru ieguldījumu ģeogrāfiskajiem reģioniem un nozarēm.

Uz Prospekta apstiprināšanas brīdi lielākais ieguldījumu īpatsvars ir turpmāk uzskaitītajos ģeogrāfiskajos reģionos un nozarēs, kas laika gaitā var mainīties.

Ieguldījumu ģeogrāfiskie reģioni

Ģeogrāfiskais reģions	Ieguldījumu īpatsvars kopējos aktīvos (%)
Eiropas Ekonomikas zona	55
Ziemeļamerika	33
Āzija	8
Eiropa, izņemot Eiropas Ekonomikas zonu	3
Dienvidamerika	1
Tuvie Austrumi	0
Āfrika	0

Ieguldījumu nozares

Nozare	Ieguldījumu īpatsvars kopējos aktīvos (%)
Finanšu pakalpojumi	17
Valdība	13
IT pakalpojumi	13
Komunālie pakalpojumi	10

Ieguldījumi Latvijā

Mērķa īpatsvars ieguldījumiem Latvijā (%)	nav
---	-----

Ieguldījumu veidi ieguldījumiem Latvijā
Pārvaldnieks veic ieguldījumus Latvijā bez fokusa uz noteiktām nozarēm un nenosakot mērķa apjomu, saglabājot augstu portfeļa reģionālo diversifikāciju. Ieguldījumi tiek veikti atsevišķu Latvijas emitentu akcijās un obligācijās, Latvijā veidotos ieguldījumu fondos, kā arī alternatīvo ieguldījumu fondos, kuru stratēģija paredz ieguldījumus Latvijā. Ieguldījumus Latvijā veido arī noguldījumi Latvijā reģistrētās kredītiestādēs. Ieguldījumi Latvijā tiek veikti eiro valūtā, taču Pārvaldnieks neizslēdz iespēju izmantot finanšu instrumentus arī citās valūtās.

2.3.4. Principi un kārtība, kādā slēdz darījumus ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem, kā arī slēgšanas ierobežojumi

Plāna pārvaldnieks ir tiesīgs veikt Plāna ieguldījumus atvasinātajos finanšu instrumentos tikai, lai nodrošinātos pret Plāna aktīvu vērtības svārstību risku, kas var rasties, mainoties attiecīgā aktīva cenai vai valūtas kursam un tikai tad, ja Plāna pārvaldnieks ir iesniedzis Latvijas Bankai noteikumus, kuros detalizēti aprakstīta risku pārvaldīšanas politika un atvasināto finanšu instrumentu vērtēšanas metodes.

Ieguldījuma plāna līdzekļus drīkst ieguldīt atvasinātajos finanšu instrumentos, ja atvasinātajā finanšu instrumentā ietvertās saistības ir uzņēmusies kredītiestāde, kura ir saņēmusi licenci kredītiestādes darbībai un kurai ir atļauts sniegt finanšu pakalpojumus Latvijā vai citā Dalībvalstī.

Plāna vārdā drīkst slēgt šādus atvasināto finanšu instrumentu darījumus:

- 1) valūtu nākotnes līgumi (*FX forwards*);
- 2) valūtu mijmaiņas līgumi (*FX swaps*).

Riska darījumu apmērs darījumos ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem, kas netiek tirgoti regulētajā tirgū, ar katru darījumu partneri nedrīkst pārsniegt 10% no Plāna aktīviem.

2.3.5. Informācija par ieguldījumu plāna ilgspējas aspektiem

Pārvaldnieks ir veicis iekšējo riska būtiskuma novērtējumu un secinājis, ka ir riski, kas nav saistīti ar ilgspēju, bet ir relatīvi būtiskāki pensiju produktiem. Plānam nav ilgspējīgu ieguldījumu mērķi un tas neveicina vides vai sociālos raksturlielumus. Tomēr uzņēmums ņem vērā ilgspējas aspektus, izmantojot negatīvo jeb izslēgšanas atlasu un pozitīvo jeb labāko atlasu, atkarībā no konkrētā ieguldījumu produkta izvēles. Lai izvairītos no kompāniju finansēšanas, kas rada nepārprotamu negatīvu ietekmi uz sabiedrību un vidi, Pārvaldnieks izslēdz ieguldījumus tādās kompānijās, kas atrodas Eiropas Savienības Sankciju sarakstos vai pamatdarbība saistīta ar pornogrāfiju un pretrunīgi vērtētiem ieročiem.

Pārvaldnieks uzskata, ka, iekļaujot ilgspējas faktorus aktīvu pārvaldībā, ieguldījumu atdeve ilgtermiņā pieaug vai ietekme ir neitrāla, saglabājot zemāku kopējo riska līmeni.

Pieņemot ieguldījumu lēmumus šajā Plānā, netiek ņemtas vērā galvenās negatīvās ietekmes uz ilgspējas faktoriem atbilstoši spēkā esošajam regulējumam. Lemesli, kāpēc ietekmes netiek ņemtas vērā, ir: nepietiekama datu kvalitāte un pagaidām neadekvātie datu iegūšanai nepieciešamie resursi. Pārvaldnieks seko izmaiņām regulējumā un datu pieejamībā, lai iespējas gadījumā pārskatītu lēmumu par galvenās negatīvās ietekmes uz ilgspējas faktoriem izmantošanu investīciju lēmumu pieņemšanā.

Papildus informācija ir pieejama Prospekta pielikumā par Ilgtspēju: https://www.cblam.lv/files/pension/pension_prospectus_annex_lv.pdf, kā arī Līdzekļu pārvaldītāja mājaslapā: <https://www.cblam.lv/lv/sustainability/>.

2.3.6. Ieguldījumu plāna līdzekļu vērtības un plāna daļas vērtības noteikšanas metodes un kārtība

Plāna līdzekļu vērtēšanas vispārīgie principi

Plāna grāmatvedības uzskaitē tiek veikta saskaņā ar ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likumu, Valsts fondēto pensiju likumu, kā arī citiem LV Normatīvajiem aktiem. Finanšu pārskatu posteņu novērtēšanai pielieto Starptautiskās grāmatvedības standartu padomes izdotos Starptautiskos grāmatvedības standartus.

Ieguldījumu plāna aktīvu novērtēšanas principi un metodes

Atbilstoši Plāna prospekta un LV Normatīvo aktu nosacījumiem “Aktīvais plāns” aktīvus var veidot vienīgi finanšu aktīvi. Visus ieguldījumu plānā iekļautos finanšu aktīvus Līdzekļu pārvaldītājs sadala sekojošās kategorijās:

- finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā (*financial asset at fair value through profit or loss*);
- finanšu aktīvi, kas novērtēti amortizētajā iegādes vērtībā (*financial asset at amortised cost*).

Finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā ir finanšu aktīvi, kas iegādāti vai radušies galvenokārt, lai gūtu peļņu cenu īstermiņa svārstību rezultātā.

Finanšu aktīvi, kas novērtēti amortizētajā iegādes vērtībā ir finanšu aktīvi ar fiksētiem vai nosakāmiem maksājumiem un fiksētu termiņu, kurus ir nolemts un ir iespējams turēt līdz termiņa beigām.

Visi finanšu instrumenti to iegādes brīdī tiek klasificēti kā finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

Līdzekļu pārvaldītājs drīkst iekļaut finanšu aktīvu ar fiksētu atmaksas termiņu līdz termiņa beigām turēto ieguldījumu kategorijā, kas novērtēti amortizētajā iegādes vērtībā, ja Līdzekļu pārvaldītājam ir nolūks un spēja turēt šo finanšu aktīvu līdz atmaksas termiņa beigām. Līdzekļu pārvaldītājs veic finanšu aktīvu ar fiksētu atmaksas termiņu klasificēšanu aktīvu iegādes brīdī, kā arī regulāri (katra mēneša beigās) pārskata aktīvu klasifikāciju.

Novērtējot finanšu aktīvus, Līdzekļu pārvaldītājs izmanto sekojošas principus:

- finanšu aktīvi, kas novērtēti kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā, tiek novērtēti to patiesajā vērtībā. Patiesa vērtība ir naudas summa, pret kuru aktīvs var tikt apmainīts, veicot darījumu starp zinošām un neatkarīgām pusēm uz abpusējas vēlēšanās pamata;
- līdz termiņa beigām turētie finanšu aktīvi, kuriem ir fiksēts atmaksas termiņš, tiek novērtēti to amortizētajā iegādes vērtībā, pielietojot faktiskās procentu likmes metodi.

Sākotnēji atzīstot finanšu aktīvus finanšu pārskatos, tie jānovērtē pēc iegādes vērtības, kas ir par tiem sniegtās atlīdzības patiesā vērtība. Iegādes vērtībā tiek iekļautas darījumu izmaksas, kuras tieši attiecās uz iegādāto finanšu aktīvu.

Plāna līdzekļu vērtība ir Plāna aktīvu vērtības un Plāna saistību vērtības starpība.

Likvīda un nelikvīda aktīva jēdziens

Par likvīdiem aktīviem tiek uzskatīti tikai tādi ieguldījumi finanšu instrumentos, kuriem ir pastāvīgs, neierobežots tirgus, t.i., tos var pārdot īsā laikā bez ievērojamiem zaudējumiem vai izmantot par nodrošinājumu kredītu saņemšanai. Likvīdi aktīvi ir līdzekļi Plāna norēķinu kontā, kā arī lielākoties aktīvi, kas ieguldīti kapitāla vērtspapīros, ieguldījumu fondos un biržā tirgotos ieguldījumu fondos un parāda vērtspapīros.

Nelikvīds finanšu instrumentu tirgus ir tāds tirgus, kas neatbilst likvīda finanšu instrumenta tirgus raksturojumam. Par nelikvīdiem aktīviem Līdzekļu pārvaldītājs uzskata ieguldījumus parāda vērtspapīros, kas novērtēti amortizētajā iegādes vērtībā, ieguldījumus kapitāla vērtspapīros, kas netiek tirgoti fondu biržās vai citos regulētos tirgos un aktīvus, kas ieguldīti iespējkapitāla tirgū un alternatīvo ieguldījumu fondos.

Līdzekļu pārvaldītājs pieņem, ka konkrēta finanšu instrumenta tirgus ir nelikvīds un pastāv objektīvi pierādījumi tam, ka ir pamats atteikties no aktīva (likvīda) tirgus apstākļos piemērojamā finanšu instrumentu novērtējuma metodēm, ja izpildītās vismaz viens no sekojošiem kritērijiem:

- saskaņā ar Turētājbankas sniegto informāciju finanšu instrumenta cena nav mainījies vismaz 35 dienas;
- parāda FI pieprasījuma apjoms ir zems, samazinoties kotāciju daudzumam un apjomam, un pieaugot pieprasījuma un piedāvājuma cenas attiecībai;
- kapitāla FI pieprasījuma un piedāvājuma cenas attiecība ir augsta, tai pārsniedzot 2.5%.

Likviditātes risks tiek pastāvīgi kontrolēts, veicot likviditātes stresa testus un kontrolējot Plāna ieguldījumu likviditātes līmeni.

Parāda vērtspapīru, kas novērtēti ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā, novērtēšana

Biržās vai citos regulētos tirgos kotēto tirdzniecības nolūkā turēto parāda vērtspapīru patiesā vērtība tiek noteikta, pamatojoties uz Turētājbankas rīcībā esošām pēdējām publicētām vai zināmām vērtspapīru pirkšanas (BID) cenām.

Gadījumā ja, vērtspapīriem, kuru ienākums tiek izmaksāts kupona veidā, un biržas cena neiekļauj uzkrātos procentus jeb kupona daļu, tā tiek pieskaitīta tādā apmērā, kas atbilst laika periodam no kupona aprēķina sākuma datuma līdz Plāna vērtības aprēķināšanas dienai.

Parāda vērtspapīru, kas novērtēti amortizētajā iegādes vērtībā, novērtēšana

Līdz termiņa beigām turētie parāda vērtspapīri un parāda vērtspapīri, kas netiek publiski tirgoti biržās vai citos regulētos tirgos, tiek novērtēti pēc amortizētās iegādes vērtības, kas tiek aprēķināta, pielietojot faktiskās procentu likmes metodi, saskaņā ar kuru vērtspapīri tiek uzskaitīti to iegādes un amortizētā diskonta vai uzcenojuma (*Agio, Disagio*) vērtību kopsummā, ienākumu atzīšanai un uzskaites vērtības samazināšanai pielietojot likmi, kas precīzi diskontē līdz finanšu aktīva termiņa beigām vai nākamajam procentu likmes maiņas datumam paredzamo nākotnes naudas maksājumu plūsmu līdz finanšu aktīva pašreizējai uzskaites vērtībai.

Gadījumā ja, vērtspapīra ienākums tiek izmaksāts kupona veidā, uzkrātie procenti jeb kupona daļa tiek pieskaitīta tādā apmērā, kas atbilst laika periodam no kupona aprēķina sākuma datuma līdz Plāna vērtības aprēķināšanas dienai.

Kapitāla vērtspapīru novērtēšana

Biržās vai citos regulētos tirgos kotēto kapitāla vērtspapīru vērtība tiek noteikta, pamatojoties uz Turētājbankas rīcībā esošām pēdējām publicētām vai zināmām tirgus cenām.

Kapitāla vērtspapīri, kas netiek tirgoti fondu biržās vai citos regulētos tirgos, tiek novērtēti pēc to iegādes vērtības.

Ieguldījumu komercsabiedrību kapitālā novērtēšana

Sākotnēji ieguldījumi komercsabiedrību kapitālā sākotnēji tiek novērtēti pēc to sākotnējās ieguldījumu iegādes vērtības. Turpmāk ieguldījumu komercsabiedrību kapitālā novērtēšana tiek veikta, pamatojoties uz pašu komercsabiedrību sniegto informāciju, ja tās savu aktīvu novērtēšanai izmanto Starptautiskās Privātā Kapitāla un Riska Kapitāla Novērtēšanas Vadlīnijas (International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines) un ERKA (EVCA- European Private Equity & Venture capital Assciation) pārskatu sagatavošanas vadlīnijas. Pretējā gadījumā ieguldījumi komercsabiedrību kapitālā tiek novērtēti, pamatojoties uz jaunāko pieejamo informāciju par šo uzņēmumu (komercsabiedrības finansu pārskati, cita komercsabiedrības pārvaldes institūcijas izplatītā informācija, nozares līdzīgo uzņēmumu zināmā vērtība), nodrošinot piesardzības principu uzņēmuma vērtības novērtēšanā.

Uz noslēgtā līguma pamata komercsabiedrības nodrošina ziņojumu sniegšanu Līdzekļu pārvaldītājam reizi ceturksnī par kompānijas aktīvu pārvērtēšanu. Reizi gadā Komercsabiedrības iesniedz Līdzekļu pārvaldītājam auditēto Komercsabiedrības Finanšu pārskatu.

Ieguldījumu fondu un alternatīvo ieguldījumu fondu apliecību novērtēšana

Ieguldījumu fondu un alternatīvo ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecību vai tiem pielīdzināmu kopējo ieguldījumu uzņēmumu ieguldījumu apliecību (daļu) vērtība tiek noteikta, balstoties uz Plāna vērtības aprēķina dienā pēdējo pieejamo fonda daļas vērtību.

Terminnoguldījumu novērtēšana

Visi terminnoguldījumi tiek klasificēti kā līdz termiņa beigām turētie finanšu aktīvi un tos novērtē, pie terminnoguldījuma pamatsummas pieskaitot uzkrāto procentu daļu, kas tiek aprēķināta laika periodā no pēdējā procentu izmaksas datuma līdz Plāna vērtības aprēķināšanas datumam.

Atvasināto finanšu instrumentu novērtēšana

Biržās vai citos regulētos tirgos kotētie atvasinātie finanšu instrumenti tiek novērtēti pēc cenas, par kuru šo instrumentu var pārdot (pēdējā pirkšanas cenas biržas slēgšanas brīdī Plāna vērtības aprēķināšanas dienā).

Biržās vai citos regulētos tirgos nekotētie atvasinātie finanšu instrumenti tiek novērtēti pēc kompensējošās darījuma cenas, kuru apstiprina darījuma partneris Plāna vērtības aprēķināšanas dienā, vai, ja tāda nav pieejama, pēc cenas kas ir aprēķināma caur bāzes aktīva tirgus cenu. Kompensējošais darījums ir darījums, kura rezultātā būs likvidēts atvasinātais finanšu instruments.

Valūtas nākotnes (forward) darījumi tiek novērtēti pēc patiesās vērtības, pielietojot pozīcijas slēgšanas izmaksu metodi. Valūtas nākotnes (forward) darījuma patiesā vērtība ir starpība starp iegādājamās valūtas vērtību un pārdodamās valūtas vērtību, kas pārvērtēta pēc kompensējošā nākotnes (forward) darījuma kursa Plāna vērtības aprēķināšanas dienā. Gadījumā, ja nav pieejams darījuma partnera apstiprinātais kurss, darījumu novērtē pēc vērtības, kas ir aprēķināma caur bāzes aktīva tirgus cenu, t.i. pielietojot tekošo valūtas maiņas kursu un tirgus procentu likmes.

SWAP (valūtu mijmaiņas darījums) tiek uzskatīts par instrumentu, kurš sastāv no divām daļām –tekošais valūtas maiņas darījums (spot) un valūtas nākotnes (forward) darījums. Līdz ar to katra darījuma daļa tiek novērtēta atsevišķi, izmantojot metodes, kas tiek pielietotas attiecīgā instrumenta novērtēšanai.

Plāna saistību vērtības aprēķināšana

Saistību vērtība tiek aprēķināta, summējot visus uz Plāna rēķina piekritīgos maksājumus, t.sk. Līdzekļu pārvaldītājam, Turētājbankai, Zvērinātam revidentam un trešajām personām no Plāna līdzekļiem izmaksājamās atlīdzības, no Plāna aizņēmumiem izrietošas saistības un pārējās saistības. Plāna saistības tiek novērtētas pēc patiesā vērtības. Patiesa vērtība ir naudas summa, ar kuru var norēķināties par saistību, veicot darījumu starp zinošām un neatkarīgām pusēm uz abpusējas vēlēšanās pamata.

Uzkrājumu aktīvu vērtības samazinājumam veidošana

Finanšu aktīviem, kas novērtēti amortizētajā iegādes vērtībā, t.sk. termiņnoguldījumiem un parāda vērtspapīri, ja tie klasificēti amortizētajā iegādes vērtībā, tiek veidoti uzkrājumi atbilstoši Starptautiskā Finanšu pārskatu standartā noteiktajiem grāmatvedības principiem uzkrājumu izveidei.

Aktīvu un saistību ārvalstu valūtā pārvērtēšana

Aktīvi un saistību valūtā, kura ir atšķirīga no Plāna pamatvalūtas, tiek pārvērtēti Plāna pamatvalūtā pēc Eiropas Centrālās bankas oficiālā valūtas maiņas kursa, kas noteikts Plāna vērtības aprēķināšanas dienā. Aktīvi un saistības valūtās, kurām Eiropas Centrālās banka nepublicē maiņas kursu, tiek pārvērtētas saskaņā ar pasaules finanšu tirgos atzītu finanšu informācijas sniedzēju periodiskajos izdevumos vai to interneta resursos publicēto valūtas kursu (piem., finanšu informācijas sniedzēju Bloomberg, Reuters, Financial Times).

Ienākumu un izdevumu uzskaitē

Ienākumi un izdevumi, kas attiecas uz pārskata periodu, tiek atspoguļoti Plāna ienākumu un izdevumu pārskatā neatkarīgi no to saņemšanas vai maksājuma datuma. Uzkrātie ieņēmumi tiek iekļauti Plāna ienākumu un izdevumu pārskatā tikai tad, ja nepastāv nekādas šaubas par to saņemšanu.

Aktīvu un saistību novērtēšanas kārtība

Līdzekļu pārvaldītājs veic Plāna līdzekļu novērtēšanu, pamatojoties uz Turētājbankas sniegto informāciju par Plāna līdzekļu (naudas kontu, vērtspapīru portfeļa, un citas mantas) stāvokli, un kārtībā, kādā to paredz šis Prospekts. Turētājbanka saskaņā ar Turētājbankas līguma nosacījumiem informē Līdzekļu pārvaldītāju par vērtspapīru cenām.

Līdzekļu pārvaldītājs aprēķina Plāna līdzekļu vērtību kā Plāna aktīvu vērtības un saistību vērtības starpību. Plāna daļas vērtība ir Plāna līdzekļu vērtības daļījums ar reģistrēto Plāna daļu skaitu.

Turētājbanka kontrolē Plāna līdzekļu vērtības un Plāna daļas vērtības noteikšanas atbilstību LV Normatīvajiem aktiem, Latvijas Bankas noteikumiem un Plāna prospektam. Līdzekļu pārvaldītājs pilnībā atbild par Plāna līdzekļu vērtības un Plāna daļas vērtības aprēķināšanas atbilstību Plāna prospekta noteikumiem.

Plāna līdzekļu vērtības noteikšanas periodiskums un informācijas par Plāna daļas vērtību nodošana atklātībai

Plāna līdzekļu vērtība un Plāna daļas vērtība tiek noteikta katru darba dienu pēc paziņojuma par Plāna portfeļa stāvokli saņemšanas no Turētājbankas..

Līdzekļu pārvaldītājs sniedz atklātībai informāciju par Plāna daļas vērtību, kas noteikta tekošajai dienai, katru darba dienu plkst. 10:00. To var uzzināt Sabiedrības birojā, Turētājbankas biros, "CBL Asset Management" IPAS birojā, Internetā pēc adreses www.cblam.lv, pa telefonu 67010000, kā arī ar šo informāciju var iepazīties Aģentūras filiālēs un Internetā pēc adreses www.manapensija.lv.

Ieguldījumu plāna ienākumu atkārtotas ieguldīšanas kārtība

No Plāna gūtie ienākumi tiek fiksēti plāna daļas vērtības pieaugumā un tiek ieguldīti kopā ar pārējiem Plāna līdzekļiem atbilstoši Prospekta nosacījumiem.

2.3.7. Ieguldījumu politikas neievērošanas sekas un kārtība, kādā novērtē un sedz radušos zaudējumus

Ieguldījumu ierobežojumu pārsniegšana

Šajā Prospektā noteiktos ieguldījumu ierobežojumus ir pieļaujams pārsniegt, ja tie radušies sakarā ar ārkārtīgiem un nelabvēlīgiem notikumiem finanšu tirgos, piemēram, ieguldījumu plāna ieguldījumu vērtības svārstību dēļ vai ja ieguldījumu veikšanas brīdī nav iespējams noteikt vai aprēķināt emitēto parāda vērtspapīru vai naudas tirgus instrumentu daudzumu vai vērtību, kā arī emitēto vai apgrozībā esošo ieguldījumu apliecību daļu vērtību vai skaitu.

Prospektā noteikto ieguldījumu ierobežojumu pārsniegšana neatceļ attiecīgā darījuma spēkā esamību, bet Līdzekļa pārvaldītājam ir pienākums atlīdzināt visus zaudējumus, kas radušies plāna dalībniekiem šādas darbības dēļ, izņemot šā punkta iepriekšējā rindkopā noteiktos gadījumus.

Līdzekļu pārvaldītāja pienākums ir nekavējoties, bet ne vēlāk kā nākamajā darba dienā rakstveidā informēt Latvijas Banku par ieguldījumu ierobežojumu pārsniegšanu, kā arī par pasākumiem un termiņiem tā novēršanai.

Ja Līdzekļu pārvaldītājam ieguldījumu noteikumu pārkāpšanas novēršanai ir nepieciešams realizēt Plāna ieguldījumu, bet šāda ieguldījumu (aktīvu) realizācija finanšu tirgos nav iespējama, Pārvaldītājam ir pienākums atpirkt minētos ieguldījumus par to patieso vērtību. Ieguldījumu patiesā vērtība nosakāma saskaņā ar Latvijas Bankas noteikumiem, kas regulē fondēto pensiju shēmu ieguldījumu plānu gada pārskata sagatavošanu. Šāds pienākums attiecībā uz ieguldījumu atpirkšanu īstenojams šādā termiņā:

- 1) ieguldījumam, kas tiek tirgots tirdzniecības vietā vai OECD Dalībvalstī reģistrētas fondu biržas oficiālajā vai tam pielīdzināmā sarakstā un minētā fondu birža ir Pasaules biržu federācijas pilntiesīga locekle – ne vēlāk kā triju mēnešu laikā no ieguldīšanas noteikumu pārkāpuma rašanās dienas, ja pārkāpums netiek novērsts;
- 2) ieguldījumam, kas netiek tirgots tirdzniecības vietā vai OECD Dalībvalstī reģistrētas fondu biržas oficiālajā vai tam pielīdzināmā sarakstā un minētā fondu birža nav Pasaules biržu federācijas pilntiesīga locekle – ne vēlāk kā triju gadu laikā no ieguldīšanas noteikumu pārkāpuma rašanās dienas, ja pārkāpums netiek novērsts.

Līdzekļu pārvaldītājs nepiemēro šo prasību ieguldījumiem Covid-19 izplatības radīto seku pārvarēšanai nodibinātajā alternatīvo ieguldījumu fondā, kura pārvaldnieks ir akciju sabiedrība "Attīstības finanšu institūcija Altum", laika posmā no šāda alternatīvo ieguldījumu fonda darbības sākuma līdz tā likvidācijai.

Pēc ieguldīšanas noteikumu pārkāpumu novēršanas Pārvaldītājam ir pienākums nekavējoties novērtēt, vai šādas darbības ir radījušas zaudējumus Plāna dalībniekiem.

Ja Līdzekļu pārvaldītājs konstatē, ka ieguldīšanas noteikumu pārkāpšanas rezultātā Plāna dalībniekiem ir radušies zaudējumi, tad Līdzekļu pārvaldītājam ir pienākums ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc zaudējumu novērtēšanas atlīdzināt tos noteiktajā apmērā, iemaksājot naudas līdzekļus Plāna kontā.

Turētājbankai ir pienākums uzraudzīt, kā Līdzekļu pārvaldītājs ievēro Prospektā noteiktos ieguldīšanas ierobežojumus, un, konstatējot šo ierobežojumu pārkāpumu, nekavējoties rakstveidā par to informēt Līdzekļu pārvaldītāju un Latvijas Banku.

Turētājbankai ir pienākums uzraudzīt zaudējumu novērtēšanas un atlīdzināšanas procesu, kā arī iesniegt Latvijas Bankai apliecinājumu, ka Līdzekļu pārvaldītāja veiktais zaudējumu novērtējums Turētājbankas ieskatā atbilst patiesajam zaudējumu apmēram, un informāciju par zaudējumu atlīdzināšanai paredzēto līdzekļu ieskaitīšanu Plāna kontā.

Naudas plūsmas nodrošināšana

Līdzekļu pārvaldītājam ir pienākums nodrošināt naudas plūsmu atbilstoši uz Plāna rēķina noslēgtajiem līgumiem.

Ja Līdzekļu pārvaldītājam naudas plūsmas nodrošināšanai nepieciešams realizēt Plāna ieguldījumus, bet šāda ieguldījumu (aktīvu) realizācija finanšu tirgos nav iespējama, Līdzekļu pārvaldītājam ir pienākums atpirkt minētos ieguldījumus par to patieso vērtību. Ja šāda Plāna ieguldījumu atpirkšana ir radījusi

zaudējumus Plāna dalībniekiem, tad Līdzekļu pārvaldītājs un Turētājbanka rīkojas atbilstoši šī Prospekta noteikumiem, kas nosaka veicamās darbības Plāna līdzekļu ieguldīšanas noteikumu pārkāpšanas gadījumā.

Pārējie nosacījumi

Līdzekļu pārvaldītājs veic darījumus ar Plāna aktīviem saskaņā ar spēkā esošo LV Normatīvo aktu prasībām un šo Prospektu.

Novērtējot Plāna ieguldījumu portfeļa atbilstību ieguldījumu ierobežojumiem tiek izmantota ieguldījumu vērtība, kas noteikta Prospekta 3.5.2. punktā izklāstītajā kārtībā.

Ieguldījumu objektu izvēle

Ieguldījumu objektu izvēle notiek saskaņā ar šajā Prospektā noteiktajiem Plāna ieguldījumu politikas un ieguldījumu ierobežojumu principiem, kā arī ievērojot diversifikācijas un risku samazināšanas principus.

Ar Plāna līdzekļiem, ievērojot Prospekta nosacījumus, Līdzekļu pārvaldītāja valdes lēmumus, Plāna ieguldījumu politiku un kārtībā, kādā to paredz spēkā esošie LV Normatīvie akti, rīkojas, pieņem lēmumus un izdod rīkojumus Līdzekļu pārvaldītāja valdes iecelti Plāna pārvaldnieki.

2.4. DARĪJUMU AR IEGULDĪJUMU PLĀNA LĪDZEKĻIEM UN IEGULDĪJUMU PLĀNA PĀRVALDĪŠANAS IZMAKSU PĀRVALDĪTĀJAM, TURĒTĀJBANKAI UN TREŠAJĀM PERSONĀM

Šīs informācijas mērķis ir sniegt esošajiem un potenciālajiem valsts fondēto pensiju shēmas dalībniekiem vispārēju ieskatu par kopējām izmaksām, kas viņiem jāsedz, piedaloties šajā Plānā. No Plāna līdzekļiem tiek segtas tās darījumu izmaksas, kas saistītas ar Plāna darbību un kas tiek attiecinātas uz katru konkrēto darījumu, tajā skaitā brokeru komisijas, komisijas par finanšu instrumentu norēķinu veikšanu, komisijas par noguldījumu pārskaitījumiem, nodokļu un nodevu maksājumi. Faktiskās izmaksas tiek segtas atbilstoši Turētājbankas un citu darījumu partneru noteiktiem cenrāžiem.

Maksājumi par Plāna pārvaldi

Maksājuma pastāvīgā daļa ietver maksājumus Līdzekļu pārvaldītājam un Turētājbankai, kurus veic no Plāna līdzekļiem, izņemot izdevumus, kuri radušies, veicot darījumus ar Plāna aktīvu pārdošanu ar atpirkšanu. Maksājuma pastāvīgā daļa tiek noteikta atkarībā no Līdzekļu pārvaldītāja pārvaldīšanā esošo VFPS ieguldījumu plānu kopējiem aktīviem un tiek aprēķināta katru gadu 31. oktobrī saskaņā ar Valsts fondēto pensiju likuma 11. panta 5¹. daļā noteikto.

Ierobežojums tiek sadalīts /piemērots, ievērojot proporcionalitātes principus starp visiem Līdzekļu pārvaldītāja pārvaldītajiem VFPS ieguldījumu plāniem.

Maksājuma mainīgā daļa ir atlīdzība Līdzekļu pārvaldītājam par Plāna darbības rezultātu, un tās apmērs ir atkarīgs no Plāna ienesīguma pārsnieguma virs atskaites indeksa, kurš tiek noteikts kā parāda vērtspapīru un kapitāla vērtspapīru indeksu kombinācija, atbilstoši 2017. gada 19. decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 765 “Kārtība, kādā valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītājs aprēķina maksājumu par ieguldījumu plāna pārvaldi, un kārtība, kādā tiek veikta minētā maksājuma uzskaitē un ieturēšana”.

Atlīdzības veids	Maksimālais atlīdzības apjoms gadā, % no ieguldījumu plāna vidējās vērtības (spēkā no 01.01.2026.)
KOPĀ:	0.44%
Pastāvīgā atlīdzība Līdzekļu pārvaldītājam*	0.35%
Mainīgā atlīdzība Līdzekļu pārvaldītājam**	0%
Atlīdzība Turētājbankai*	0.08%
Prognozējamā atlīdzība trešām personām un citi maksājumi	0.01%

*Līdzekļu pārvaldītājs un Turētājbanka var samazināt sev noteikto maksājumu apmēru, līdz ar to faktiskais pastāvīgās atlīdzības apmērs var būt mazāks par norādīto apmēru.

** Mainīgās atlīdzības apmērs Līdzekļu pārvaldītājam ir atkarīgs no tā, vai ieguldījumu plāna ienesīgums ir bijis augstāks par atskaites indeksa ienesīgumu. Mainīgās atlīdzības aprēķināšanas un uzskaites kārtību nosaka Ministru Kabineta noteikumi 765.

Prognozējamā atlīdzība trešām personām un citi maksājumi

Atlīdzība trešajām personām un citi maksājumi ir Līdzekļu pārvaldītāja prognozētie izdevumi, kas tiek segti no ieguldījumu plāna līdzekļiem un kas ir saistīti ar darījumu veikšanu saskaņā ar ieguldījumu plāna ieguldījumu stratēģiju un politiku vai pakalpojumiem, kas saistīti ar ieguldījumu plāna pārvaldi, piemēram: brokeru komisijas, komisijas par operācijām ar ieguldījumu plāna norēķinu un vērtspapīru kontiem, komisijas par vērtspapīru norēķinu veikšanu.

No Plāna līdzekļiem var veikt citus maksājumus, kas saistīti ar Plāna darbību un kas nav darījumu izmaksas, kas tiek attiecinātas uz katru konkrēto darījumu, šādā gadījumā samazinot maksājuma Līdzekļu pārvaldītājam par Plāna pārvaldi pastāvīgo daļu tā, lai pārskata gada ietvaros netiktu pārsniegts kopējais šai Prospektā noteiktais maksimālais maksājuma par Plāna pārvaldi pastāvīgo daļu apmērs.

Līdzekļu pārvaldītājam maksājamās atlīdzības apjoms, šīs atlīdzības noteikšanas un maksāšanas kārtība

Atlīdzība Līdzekļu pārvaldītājam par Plāna pārvaldi tiek aprēķināta katru dienu un uzkrāta mēneša laikā. Šo atlīdzību sedz no Plāna līdzekļiem reizi mēnesī ne vēlāk kā piecu darba dienu laikā pēc kārtējā kalendārā mēneša beigām. Līdzekļu pārvaldītājs aprēķina, bet Turētājbanka pārbauda aprēķinu un pārskaita atlīdzību Līdzekļu pārvaldītājam.

Līdzekļu pārvaldītājam maksājamās atlīdzības apjoms tiek iekļauts Plāna līdzekļu vērtības aprēķinā katru darba dienu.

Kārtību, kādā Līdzekļu pārvaldītājam aprēķināma maksājuma par Plāna pārvaldi pastāvīgā un mainīgā daļa, kā arī maksājuma par Plāna pārvaldi uzskaites un ieturēšanas kārtību nosaka Normatīvie akti.

Turētājbankai maksājamās atlīdzības apjoms, šīs atlīdzības noteikšanas un maksāšanas kārtība

Turētājbanka saskaņā ar Turētājbankas līgumu saņem atlīdzību par turētājbankas pakalpojumu sniegšanu šajā Prospektā noteiktajā apmērā.

Kārtību, kādā aprēķināma maksājuma par Plāna pārvaldi pastāvīgās atlīdzības daļa, kā arī maksājuma par Plāna pārvaldi uzskaites un ieturēšanas kārtību, nosaka Normatīvie akti.

2.5. IEGULDĪJUMU PLĀNA RISKI

Ar ieguldījumiem saistītie riski

Ieguldījumu plāna darbība ir saistīta ar riskiem, kas rodas no dažādiem apstākļiem. Katrs riska veids var negatīvi ietekmēt Plāna darbības rezultātu un attiecīgi katru Plāna daļu. Šajā sakarā jāizdala sekojoši risku veidi:

Akciju tirgus risks – vērtspapīru cena, kā arī ienākumi no tiem, var mainīties tādu faktoru dēļ, kas ir saistīti ar plašām izmaiņām kapitāla tirgū, kuras nav saistītas ar kādu konkrētu vērtspapīru emitentu. Nelabvēlīgas tirgus izmaiņas var samazināt Plāna ieguldījumu vērtību.

Atvasināto finanšu instrumentu risks – Plāna dalībniekiem jāapzinās, ka ieguldījumi atvasinātos finanšu instrumentos ir saistīti ar augstu riska pakāpi. Saistības vai prasības no šādiem darījumiem var samazināties vai beigt pastāvēt. Zaudējumu risks dažādos apstākļos var būt nenoteikts un pārsniegt ķīlas apjomu. Ja tiek pielietoti aizdevumi, lai segtu saistības par atvasinātajiem finanšu instrumentu darījumiem, vai ja saistības vai prasības no šādiem darījumiem ir ārvalstu valūtā, zaudējumu risks var palielināties.

Darījumu koncentrācijas risks - iespējamo zaudējumu apmērs no darījumiem, ko veido Plāna ieguldījumi pārvedamajos vērtspapīros un naudas tirgus instrumentos, Plāna noguldījumi un darījumi ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem, kuru emitents vai garantētājs, noguldījuma piesaistītājs vai darījuma otra puse ir viena un tā pati persona.

Darījumu partnera risks - risks ciest zaudējumus gadījumā, ja darījumu partneris pārtrauks pildīt savas saistības pirms norēķina naudas plūsmas pēdējā maksājuma. Plānojot Plāna ieguldījumu politiku, Līdzekļu pārvaldītājs ņem vērā ieguldījumu un to turēšanas drošumu katrā konkrētā valstī un konkrētos finanšu instrumentos un/vai banku termiņnoguldījumos, t.i. tiek analizēti kredītreitingi, kas noteikti attiecīgajai valstij, bankai vai uzņēmumam. Darījumu partnera riska iestāšanās var daļēji vai pilnībā radīt saistību neizpildi attiecībā pret konkrētu finanšu instrumentu, radīt finanšu instrumentu pilnīgu vai daļēju zaudēšanu, ilgstošu nepieejamību, apgrūtinātu vai neiespējamu rīkojumu izpildi, neiespējamību īstenot ar finanšu instrumentu saistītās tiesības (piem., balsstiesības).

Ekonomiskais risks - saistīts ar ekonomiskās situācijas izmaiņām ieguldījumu reģionos, tādām kā ekonomiskā recesija, pārmērīga inflācija, banku krīze u.c.

Ilgspējas risks (*Environment, Social and Governance*) - ar ilgspējas risku saprot vides, sociālu vai pārvaldības notikumu vai apstākli, kas, ja tas notiek, varētu radīt negatīvu būtisku ietekmi uz ieguldījumu vērtību, kā noteikts nozares tiesību aktos, jo īpaši Direktīvās 2009/65/EK, 2009/138/EK, 2011/61/ES, 2013/36/ES, 2014/65/ES, (ES) 2016/97, (ES) 2016/2341 vai deleģētajos aktos un regulatīvajos tehniskajos standartos, kas pieņemti saskaņā ar tiem.

Kredītrisks - risks ciest zaudējumus sakarā ar finanšu instrumentu emitenta finanšu rādītāju pasliktināšanos, emitenta saistību neizpildi vai tā maksātnespēju.

Likviditātes risks – risks, ka ieguldījumu portfelī esošos finanšu instrumentus nebūs iespējams vēlamajā termiņā bez būtiskiem zaudējumiem pārdot, likvidēt vai veikt darījumu, kā rezultātā tiek slēgta pozīcija, un risks, ka Plānam tādējādi būs ierobežota izmaksu prasību (dzēšanas uzdevumu) izpilde.

Operacionālais risks – iespēja Plānam ciest zaudējumus Līdzekļu pārvaldītājam saistošo ārējo un iekšējo tiesību aktu prasībām neatbilstošu vai nepilnīgu iekšējo procesu norises, Līdzekļu pārvaldītāja darbinieku un sistēmu darbības, iekšējo procesu nepilnību, kā arī trešo personu darbības vai citu ārējo apstākļu ietekmes dēļ.

Procentu likmju risks - iespēja ciest zaudējumus, ja finanšu instrumenta cena mainīsies tādu faktoru dēļ, kas ir saistīti ar procentu likmju izmaiņām. Parāda vērtspapīru vērtība mainās atkarībā no procentu likmju izmaiņām, ja procentu likmes pieaug, tad šo vērtspapīru tirgus cena samazinās, un otrādi.

Valūtas risks - ar šo risku ir domāti iespējamie zaudējumi, kas Plānam var rasties no nelabvēlīgām valūtas kursa svārstībām. Plāna aktīvi var tikt izvietoti ne tikai ar saistībām saistītā valūtā, bet arī citās valūtās denominētos finanšu instrumentos, kā rezultātā rodas ārvalstu valūtas vērtības izmaiņas risks attiecībā pret ar saistībām saistīto valūtu.

Iespējamo pasākumu apraksts riska samazināšanai

Ar mērķi samazināt ieguldījumu riskus Plāna pārvalde notiek, ievērojot diversifikācijas un risku samazināšanas principus.

Veicot ieguldījumus uz Plāna rēķina, Līdzekļu pārvaldītājs iegūst pietiekami plašu informāciju par potenciālajiem vai iegūtajiem ieguldījumu objektiem, kā arī seko līdzi to personu finansiālajai un ekonomiskajai situācijai, kuru emitētajos finanšu instrumentos tiks vai ir tikuši ieguldīti Plāna līdzekļi.

Šajā Prospektā noteiktās Plāna ieguldījumu politikas ietvaros, izstrādājot Plāna ieguldījumu stratēģiju un nosakot limitus, Līdzekļu pārvaldītājs veic analīzi par Plāna veikto ieguldījumu sadalījumu pa termiņiem, ģeogrāfisko izvietojumu, valūtu veidiem, u.c., izvērtējot katra šī faktora riska pakāpi. Līdzekļu pārvaldītājs stingri ievēro Plāna prospektā un LV Normatīvajos aktos noteiktās normas un ierobežojumus.

Riska samazināšanas nolūkos Līdzekļu pārvaldītājs ņem vērā sekojošus novērtējumus:

- valsts novērtējums pēc starptautisko reitinga aģentūru skalas;
- valsts pastāvošās politiskās situācijas apskats;
- valsts pastāvošās ekonomiskās situācijas apskats.

Zaudējumu, kas var rasties Starpnieka nolaidības vai tīšu saistību nepildīšanas gadījumā, Līdzekļu pārvaldītājam būs savas tiesībās jāaizstāv, vērsties tieši pret emitentu un/vai Starpnieku. Līdzekļu pārvaldītājs un Turētājbanka pielietos visas nepieciešamās prasmes un piesardzību izvēloties, ieceļot un novērojot savus vietējos Starpniekus. Neskatoties uz šīm Līdzekļu pārvaldītāja un Turētājbankas veiktajām darbībām, pilnībā izvairīties no riska, kas saistīts ar Starpnieka darbību, bezdarbību vai saistību nepildīšanu, nav iespējams.

Plāna ieguldījumu stratēģija tiek veidotā tā, lai, tik tālu cik iespējams, minimizētu šajā Prospektā minētos riskus, taču Līdzekļu pārvaldītājs negarantē to, ka nākotnē būs iespēja pilnībā izvairīties no šiem riskiem.

2.6. IEGULDĪJUMU PLĀNA DALĪBNIKĀ TIESĪBAS

Dalībnieku tiesības mainīt līdzekļu pārvaldītāju un plānu

Katram fondēto pensiju shēmas dalībniekam ir tiesības brīvi izvēlēties un LV Ministru kabineta noteiktajā kārtībā mainīt sava uzkrātā fondētās pensijas kapitāla līdzekļu pārvaldītāju, norādot shēmas līdzekļu ieguldījumu plānu vai arī mainīt tikai ieguldījumu plānu, nemainot esošo līdzekļu pārvaldītāju.

Fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītāja maiņa pieļaujama ne biežāk kā reizi gadā, bet viena un tā paša fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītāja ieguldījumu plānu maiņa – ne biežāk kā divas reizes gadā, kā arī papildus tad, ja:

- Latvijas Banka ir anulējusi ierakstu fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītāju reģistrā;
- ir notikusi fondēto pensiju shēmas dalībnieka izraudzītā fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītāja reorganizācija;
- fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītājs fondēto pensiju shēmas dalībnieka izraudzīto ieguldījumu plānu apvieno ar citu ieguldījumu plānu (plāniem) un ir Latvijas Bankā reģistrējis jaunu ieguldījumu plāna prospektu (ieguldījumu plāna prospekta jaunu redakciju) vai izraudzīto ieguldījumu plānu pievieno citam tā paša fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītāja pārvaldītajam ieguldījumu plānam;
- fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītājs nodod tā pārvaldīto ieguldījumu plānu citam fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītajam.

Dalībnieku tiesības saņemt informāciju

Informāciju par ieguldījumu plānu, Turētājbanku un Līdzekļu pārvaldītāju var saņemt Līdzekļu pārvaldītāja birojā, Turētājbankas biros, Internetā pēc adreses <https://www.citadele.lv/lv/support/>, pa telefonu (+371) 67010000, kā arī ar šo informāciju var iepazīties Aģentūras filiālēs.

Dalībnieka tiesības saņemt uzkrāto fondētās pensijas kapitālu

Kad fondēto pensiju shēmas dalībnieks sasniedzis vecumu, kas dod tiesības saņemt vecuma pensiju, un pieprasa pensiju, Aģentūra ar fondēto pensiju shēmas dalībnieka kontā reģistrēto fondētās pensijas kapitālu rīkojas pēc viņa izvēles:

- uzkrāto fondētās pensijas kapitālu ieskaita valsts pensiju speciālajā budžetā un kopā ar pensijas kapitālu, kura veidošanos nosaka likums "Par valsts pensijām", pilnā apjomā ņem vērā, aprēķinot vecuma pensiju saskaņā ar minēto likumu;
- pārskaita uzkrāto fondētās pensijas kapitālu fondēto pensiju shēmas dalībnieka izraudzītam apdrošinātājam dzīvības apdrošināšanas (mūža pensijas) polises iegādei. Šādas mūža pensijas apdrošināšanas tipveida noteikumus izdod Ministru kabinets.

Fondēto pensiju shēmas dalībniekam ir tiesības izvēlēties, kā tiks izmantots viņa fondētās pensijas kapitāls gadījumā, ja fondēto pensiju shēmas dalībnieks nomirs pirms vecuma pensijas pieprasīšanas t.sk. pastāv iespēja pieprasīt:

- to ieskaitīt valsts pensiju speciālajā budžetā un ņemt vērā, aprēķinot apgādnieka zaudējuma pensiju mirušā fondēto pensiju shēmas dalībnieka apgādībā bijušajiem ģimenes locekļiem saskaņā ar likumu "Par valsts pensijām";
- to pievienot fondēto pensiju shēmas dalībnieka norādītās personas fondētās pensijas kapitālam Ministru kabineta noteiktajā kārtībā;
- to atstāt mantojumā Civillikumā noteiktajā kārtībā.

2.7. INFORMĀCIJA PAR NODOKĻIEM UN NODEVĀM

Saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu ieguldījumu plāns nav juridiska persona un nodokļus nemaksā.

Saskaņā ar spēkā esošiem normatīviem aktiem Plāna prospekta apstiprināšanas brīdī investīciju ienākumiem no finanšu instrumentu darījumiem un termiņnoguldījumiem nodokļi netiek piemēroti.

Ja gadījumā likumdošanā tiks paredzēta nodokļu piemērošana ieguldījumu objektiem, kā arī darījumiem ar ieguldījumu plāna līdzekļiem, tad Līdzekļu pārvaldītājs šos nodokļu maksājumus segs no ieguldījumu plāna līdzekļiem.

Mainot līdzekļu pārvaldītāju vai ieguldījumu plānu, Plāna dalībniekam nodokļi netiek piemēroti.

Pensijas, kas tiks aprēķinātas, ņemot vērā plāna dalībnieka uzkrāto valsts fondētās pensijas kapitālu, tiks apliktas ar nodokļiem vispārējā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā..

Līdzekļu pārvaldītājs šajā punktā sniedz vispārēju nodokļu likumdošanas apskatu un nenes atbildību par nodokļu piemērošanas kārtību katram konkrētam Plāna dalībniekam. Neskaidrību gadījumā par nodokļu piemērošanas kārtību Plāna dalībniekam ir jāgriežas pie sava nodokļu konsultanta.